

Ekspertyza ornitologiczna budynków:
- Urzędu Gminy Zabór, ul. Lipowa 15,
- Zespołu Szkół, ul. Witosa 30
- Niepublicznego Przedszkola, ul. Akacyjowa 1
w Zaborze

INWESTOR:

Gmina Zabór

ul. Lipowa 15, 66-003 Zabór

WYKONAWCA:

CEL EKSPERTYZY:

Termomodernizacja budynków w ramach RPO-Lubuskie 2020

Sporządził:

EKSPERT PRZYRODNICZY
ORNITOLOG
nr w Rejestrze 222/2010/EP
mgr inż. Mariusz Urban

kwiecień 2016r.

Ekspertyza przyrodnicza dotyczy trzech budynków:

I. Urząd Gminy Zabór

II. Zespół Szkół

III. Przedszkole niepubliczne

Rzuty poziome budynków przedstawione zostały w Załączniku graficznym na ortofotomapach nr 1 - 3, a widok elewacji poszczególnych budynków w Załączniku fotograficznym na fot. nr 1-8.

Planowana modernizacja elewacji budynków polegać będzie na ociepleniu ścian i położeniu nowej struktury.

Obserwacje przyrodnicze miały określić obecność ptaków bądź nietoperzy w budynkach oraz ewentualne lęgi ptasie na elewacjach budynków lub w otworach ścian budynków.

Przebieg kontroli:

Kontrole budynków wykonano 17 kwietnia 2016r. W ramach kontroli dokonano lustracji wszystkich elewacji budynków oraz ich bezpośredniego sąsiedztwa pod kątem obecności gatunków chronionych ptaków i nietoperzy. Do obserwacji używano lornetki Nikon Action 10x50, dokumentację fotograficzną wykonano za pomocą smartfonu Samsung Galaxy 4 oraz aparatu Sony Cybershot DSC-HX20V.

I. Urząd Gminy Zabór

Jest to trzykondygnacyjny budynek z dachem dwuspadowym, połączony z częścią parterową – świetlicą gminną, będącą już po termomodernizacji.

Ogólny stan elewacji budynku jest w dobrym stanie, jednak stwierdzono ubytki tynku i szczeliny na styku ścian i połączeniach dachowej. Natomiast drewniana podbitka jest w stanie złym; występują uszkodzenia oraz podłużne szpary między deskami. Otwory w podbitce oraz liczne szczeliny między murem a połączeniem dachu stanowią potencjalne miejsca lęgowe ptaków oraz nietoperzy.

Stwierdzone gatunki chronione ptaków:

Podczas lustracji budynku **stwierdzono obecności lęgów ptaków** na elewacji budynku.

Stwierdza się lęgi 5 par wróbli (*Passer domesticus*):

- 2 pary na ścianie frontальной – w nieszczelnościach drewnianej podbitki
- 1 para na ścianie szczytowej, od strony zachodniej
- 2 pary na krótkiej, ślepej ścianie tylnej od strony północno-wschodniej

Zaobserwowano także 1 parę kopciuszków (*Phoenicurus ochruros*), sierpówkę (*Streptopelia decaocto*) oraz kosa (*Turdus merula*) – ptaki bytowały w bezpośrednim sąsiedztwie omawianego budynku.

Podsumowanie i wnioski z kontroli:

Budynek stanowi obecnie siedlisk gatunków chronionych. Nie stwierdzono lęgów nietoperzy w bryle obiektu.

Zaplanowana termomodernizacja spowoduje zanik potencjalnych i realnych siedlisk lęgowych wróbli na budynku, oraz potencjalne miejsca bytowania nietoperzy, w związku z tym zaplanowano kompensację w postaci montażu budek lęgowych.

Harmonogram przeprowadzenia prac modernizacyjnych budynku

Zalecane jest w związku z tym, rozpoczęcie prac modernizacyjnych w okresie przed rozpoczęciem sezonu lęgowego w 2017r., tak aby ptaki nie zdążyły jeszcze zająć istniejących potencjalnych miejsc lęgowych stwierdzonych na elewacjach budynku. Jeżeli warunki pogodowe na to pozwolą należy rozpocząć modernizację budynku w marcu 2017r.

Zarządca budynku złoży stosowny wniosek do RDOŚ w Gorzowie Wlkp. na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., na okoliczność zniszczenia potencjalnych siedlisk lęgowych ptaków w okresie od 16 października 2016r do końca lutego 2017r., na elewacji budynku, z powodów niezbędnej termomodernizacji.

Zalecana kompensacja przyrodnicza.

Wobec istnienia licznych potencjalnych miejsc lęgowych zaleca się wykonanie kompensacji przyrodniczej w postaci montażu **6 budek lęgowych dla wróbli**: 3 budki należy zamontować na elewacji frontальной, 2 szt. na szczytowej ścianie od wschodu i 1 szt. na ślepej ścianie tylnej, od strony północno-wschodniej. Budki powinny być zamontowane bezpośrednio na murze, dzięki czemu będą częściowo schowane w warstwę ocieplającą. Mogą być też pokryte siatką murarską i otynkowane. Zamontowane budki powinny zostać z zaślepienymi otworami do czasu zakończenia prac na elewacji. Dodatkowo na elewacji szczytowej zachodniej należy zamontować **2 budki podtynkowe dla nietoperzy**. Budki zamontować wg zaznaczonego schematu na ortofotomapie nr 1 i fot. nr 1-4.

Widok zalecanej budki dla nietoperzy na przekroju przedstawia rys. nr 1.

II. Zespół Szkół

Kompleks budynków składa się z trzykondygnacyjnego obiektu szkoły połączonego parterowym łącznikiem z salą gimnastyczną.

Elewacja budynku jest w ogólnym stanie dobrym - jednakże miejscami stwierdzono ubytki tynku w postaci niewielkich dziur w ścianach (szczególnie w „ślepych” fragmentach elewacji południowej i północnej oraz nad oknami drugiego piętra elewacji zachodniej).

Stwierdzone gatunki chronione ptaków:

Podczas lustracji budynku **nie stwierdzono obecności lęgów ptaków bądź nietoperzy** na elewacji budynku.

Jednakże zaobserwowano na budynku i w bezpośrednim sąsiedztwie obecność następujących gatunków:

- wróbel (*Passer domesticus*) – 5 os.
- sierpówka (*Streptopelia decaocto*) – 2 os.
- kos (*Turdus merula*) – 1 os.
- makolągwa (*Carduelis cannabina*) – 3 os.

Na elewacji południowej znajdują się liczne ślady prób budowy gniazd przez oknówki (*Delichon urbica*) oraz jedno całe gniazdo z poprzedniego sezonu lęgowego.

Wysoce prawdopodobne wydaje się również istnienie lęgów jerzyków na omawianym budynku. Obiekt stanowi dominantę krajobrazową, wokół znajdują się sprzyjające jerzykom siedliska a budynek posiada mnóstwo nadających się do zajęcia przez jerzyki potencjalnych miejsc lęgowych. Z powodu wczesnowiosennego terminu kontroli obiektu, nie można określić jednoznacznie obecności lub braku ich lęgów na budynku.

Podsumowanie i wnioski z kontroli:

Budynek nie stanowi obecnie siedlisk gatunków chronionych. **Nie stwierdzono lęgów ptaków bądź nietoperzy w bryle obiektu.**

Należy jednak przypuszczać, iż zaobserwowane ptaki zajmą jedno z potencjalnych miejsc lęgowych, np. jeden z otworów w tynku bądź inny zakamarek elewacji. Należy przyjąć, że budynek ze względu na posadowienie na uboczu, urozmaicone siedliska otwarte i zadrzewione w pobliżu oraz zły stan techniczny jest wykorzystywany przez gatunki chronione ptaków.

Jerzyk są gatunkiem ściśle związanym z miastami i wsiami. Ich status znacznie się ostatnio pogorszył w wyniku powszechnych termomodernizacji budynków. Do tego budowa

nowych osiedli i budynków nie sprzyja osiedlaniu się jerzyków, gdyż nowe technologie nie pozostawiają szczelin i otworów. Dlatego też jest to gatunek specjalnej troski na obszarze zabudowanym podczas wszelakich prac remontowych budynków.

Harmonogram przeprowadzenia prac modernizacyjnych budynku

Zalecane jest w związku z tym, rozpoczęcie prac modernizacyjnych w okresie przed rozpoczęciem sezonu lęgowego w 2017r., tak aby ptaki nie zdążyły jeszcze zająć istniejących potencjalnych miejsc lęgowych stwierdzonych na elewacjach budynku. Jeżeli warunki pogodowe na to pozwolą należy rozpocząć modernizację budynku w marcu 2017r.

Zarządca budynku złoży stosowny wniosek do RDOŚ w Gorzowie Wlkp. na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., na okoliczność zniszczenia potencjalnych siedlisk lęgowych ptaków w okresie od 16 października 2016r do końca lutego 2017r., na elewacji budynku, z powodów niezbędnej termomodernizacji.

Zalecana kompensacja przyrodnicza.

Wobec istnienia licznych potencjalnych miejsc lęgowych, charakterystykę budynku i jego lokalizację oraz stałą obecność ptaków - zaleca się wykonanie kompensacji przyrodniczej.

Planuje się montaż **10 budek lęgowych dla jerzyków** na elewacji zachodniej, umieszczonych możliwie wysoko na ścianie (lokalizacja wg mapy nr 2 oraz fot. nr 6). Budki powinny być zamontowane bezpośrednio na murze, dzięki czemu będą częściowo schowane w warstwę ocieplającą. Mogą być też pokryte siatką murarską i otynkowane. Zamontowane budki powinny zostać z zaślepienymi otworami do czasu zakończenia prac na elewacji. Dodatkowo na elewacji północnej należy zamontować **5 budek dla wróbli** (lokalizacja wg mapy nr 2 oraz fot. nr 9).

Przykładowe budki dla jerzyka przedstawia fot. nr 17.

III. Przedszkole niepubliczne

Kompleks budynku składa się z parterowego obiektu tworzącego kształt litery Ł.

Ceglana elewacja budynku jest w ogólnym stanie dobrym - jednakże miejscami stwierdzono ubytki drewnianej podbitki. Między deskami powstały szczeliny i szpary umożliwiające ptakom i nietoperzom wejście do środka.

Stwierdzone gatunki chronione ptaków:

Podczas lustracji budynku **nie stwierdzono obecności lęgów ptaków bądź nietoperzy** na elewacji budynku.

Jednakże zaobserwowano na budynku i w bezpośrednim sąsiedztwie obecność następujących gatunków:

- wróbel (*Passer domesticus*) – 5 os.
- modraszka (*Parus caeruleus*) – 2 os.
- szpak (*Sturnus vulgaris*) – 2 os.
- zięba (*Fringilla coelebs*) – 1 os.

Wysoco prawdopodobne wydaje się również istnienie miejsc zimowania i lęgów nietoperzy na omawianym budynku. Obiekt posadowiony jest w pobliżu dużego stawu otoczonego starymi drzewami – są to elementy krajobrazu sprzyjające nietoperzom, a budynek posiada mnóstwo nadających się do zajęcia przez jerzyki potencjalnych miejsc lęgowych.

Podsumowanie i wnioski z kontroli:

Budynek nie stanowi obecnie siedlisk gatunków chronionych. **Nie stwierdzono lęgów ptaków bądź nietoperzy w bryle obiektu.**

Należy jednak przypuszczać, iż zaobserwowane ptaki zajmą w okresie trwającego sezonu lęgowego jedno z potencjalnych miejsc lęgowych, np. szparę podbitki drewnianej. Należy przyjąć, że budynek, ze względu na posadowienie na uboczu, urozmaicone siedliska

zadrzewione w pobliżu wody oraz zły stan techniczny - jest wykorzystywany przez gatunki chronione ptaków i nietoperzy.

Harmonogram przeprowadzenia prac modernizacyjnych budynku

Zalecane jest w związku z tym, rozpoczęcie prac modernizacyjnych w okresie przed rozpoczęciem sezonu lęgowego w 2017r., tak aby ptaki nie zdążyły jeszcze zająć istniejących potencjalnych miejsc lęgowych stwierdzonych na elewacjach budynku. Jeżeli warunki pogodowe na to pozwolą należy rozpocząć modernizację budynku w marcu 2017r.

Zarządca budynku złoży stosowny wniosek do RDOŚ w Gorzowie Wlkp. na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., na okoliczność zniszczenia potencjalnych siedlisk lęgowych ptaków w okresie od 16 października 2016r do końca lutego 2017r., na elewacji budynku, z powodów niezbędnej termomodernizacji.

Zalecana kompensacja przyrodnicza.

Wobec istnienia licznych potencjalnych miejsc lęgowych, charakterystykę budynku i jego lokalizację oraz stałą obecność ptaków - zaleca się wykonanie kompensacji przyrodniczej.

Planuje się montaż **3 budek lęgowych dla wróbli** starych lipach rosnących w pobliżu budynku przedszkola (lokalizacja wg ortofotomapy nr 3 i fot. nr 15). Budki powinny być zamontowane na min. wysokości 6m nad ziemią. Dodatkowo na robinii akacjowej należy zamontować **1 budkę dla nietoperzy** (lokalizacja wg ortofotomapy nr 3 i fot. nr 16)

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY

Mapa. nr 1. Rzut pionowy budynku urzędu Gminy na podkładzie ortofotomapy.

Mapa. nr 2. Rzut pionowy budynku zespołu szkół na podkładzie ortofotomapy.

Mapa. nr 3. Rzut pionowy budynku przedszkola na podkładzie ortofotomapy.

ZAŁĄCZNIK FOTOGRAFICZNY

Fot. nr 1. Urząd Gminy – widok elewacji frontальной. Żółte prostokąty – miejsca planowanych budek.

Fot. nr 2. Urząd Gminy – widok elewacji wschodniej. Miejsce planowanej kompensacji – żółte prostokąty – budki dla wróbli.

Fot. nr 3. Urząd Gminy – widok elewacji zachodniej. Niebieskie prostokąty – planowane budki dla nietoperzy.

Fot. nr 4. Urząd Gminy – widok elewacji północnej. Żółty prostokąt – miejsce planowanej budki.

Fot. nr 5. Urząd Gminy – widok elewacji zachodniej z uszkodzoną podbitką i gniazdem wróbli.

Fot. nr 6. Zespół szkół – widok narożnika budynku od strony południowo-zachodniej. Żółta linia – miejsce planowanego montażu budek dla jerzyków.

Fot. nr 7. Zespół szkół – widok elewacji południowej. Miejsce stwierdzonych łęgów oknówek w latach ubiegłych.

Fot. nr 8. Zespół szkół – widok sali gimnastycznej.

Fot. nr 9. Zespół szkół – widok elewacji północnej z zaplanowanym miejscem montażu budek dla wróbli – czerwona linia.

Fot. nr 10. Zespół szkół – ubytki w elewacji zachodniej.

Fot. nr 11. Przedszkole – widok elewacji południowej.

Fot. nr 12. Przedszkole – widok wejścia głównego od strony południowej.

Fot. nr 13. Przedszkole – widok elewacji zachodniej.

Fot. nr 14. Przedszkole – widok uszkodzonej podbitki będącej potencjalnym miejscem lęgów ptaków bądź nietoperzy.

Fot. nr 15. Lipy w sąsiedztwie budynku przedszkola – miejsce montażu 3 budek lęgowych dla wróbli w ramach kompensacji za remont elewacji budynku.

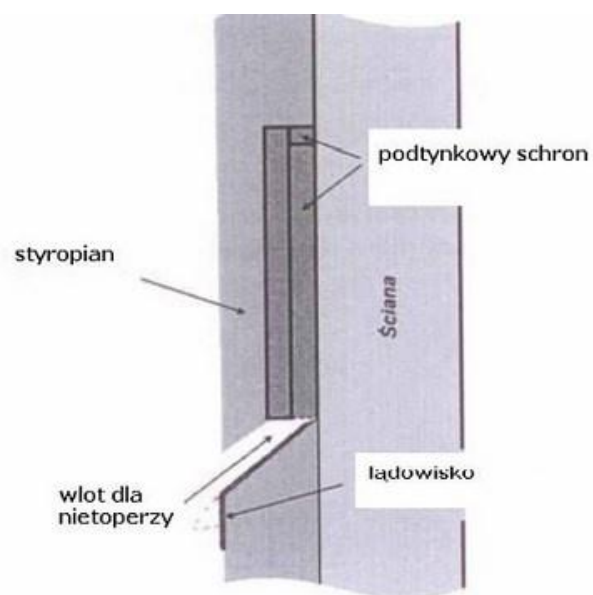

Fot. nr 16. Robinia w sąsiedztwie budynku przedszkola – miejsce montażu 1 budki dla nietoperzy w ramach kompensacji za remont elewacji budynku.

Budki lęgowe – przykład

Fot. nr 17. Przykładowe budki dla jerzyków zabezpieczone skośnym daszkiem.

Rys. nr 1. Podtynkowa budka dla nietoperzy montowana pod warstwa ocieplającą.